

УКРАЇНСЬКІ ЕТНІЧНІ ЦІННОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЗАХІДНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Кирило ГРАБЧАК

orcid.org/0000-0002-0541-2237

головний консультант Апарату Верховної Ради України

email: Ukraine3force@gmail.com

Анотація. Розглянуто питання українських етнічних цінностей, явища цивілізацій, класичних підходів до їхнього розуміння та виокремлення. Особлива увага звертається на цивілізацію Заходу. Проаналізовано останні публікації та соціологічні дослідження у цих напрямках. Досліджено співвідношення цінностей українського етносу та цінностей західної цивілізації.

Ключові слова: українські етнічні цінності, цінності західної цивілізації, філософія, аксіологія, соціологія.

Постановка проблеми. Питання цивілізаційного вибору України завжди було актуальним, особливої гостроти воно набуло під час теперішньої російсько-української війни. Відповідно **актуальність** досліджень співвідношення етнічних українських цінностей як базових основ найчисельнішого титульного етносу в Україні з цінностями західної цивілізації лише посилюється. Оскільки етнос є особливою соціальною спільнотою, яка має свої цінності, то відповідно етнічними цінностями вважаємо такі предмети, дії, явища, які мають значущість для цієї спільноти. До них, на нашу думку, належать властиві певному етносу мова, територія, символи, типові особливості характеру, звичаї, спосіб життя, традиції державотворення (у випадках створення власних держав). У зв'язку з цим нашою **метою** є дослідити співвідношення цінностей українського етносу та цінностей західної цивілізації (євроатлантичних цінностей, цінностей Заходу). Відповідно у статті західна (євроатлантична) цивілізація та її цінності є **об'єктом**, а українські етнічні

цінності – **предметом** дослідження. **Методологічними підставами** пошуку є аналіз і синтез, аксіологічний, історичний, цивілізаційний та системний підходи.

Джерельною базою дослідження є масив наукових монографій, дисертацій, статей, де згадуються цінності західної цивілізації, а також відповідних матеріалів, де йдеться про українські етнічні цінності у співвідношенні до цінностей західної цивілізації. Серед **останніх публікацій**, присвячених цій проблематиці, згадаємо статтю президента Республіки Фінляндія Александра Стубба в англійському виданні The Economist від 4 липня 2024 року під назвою «Цінності Заходу є важливими, але також існує реалізм, говорить президент Фінляндії» («The West's values are important, but so is realism, says Finland's president» в оригіналі) [12].

Виклад основного матеріалу. Автором свого часу було запропоновано шість наступних підходів стосовно дослідження українських етнічних цінностей: етнологічний, освітньо-педагогічний,

етнопсихологічний, соціологічний, етнополітологічний та філософський [3]. Для співвідношення українських етнічних цінностей та цінностей західної цивілізації нам видається продуктивним насамперед розглядати ці явища крізь призму філософського та соціологічного підходів. У річищі філософського підходу В. Лісовий вказував на дуже важливу роль цінностей для об'єднання спільнот, зокрема етносів: «Оскільки цінності відіграють провідну роль в об'єднанні індивідів для спільних, колективних дій, то вони є важливим, якщо не найважливішим складником тієї основи, яка забезпечує єднання людей у суспільства і спільноти (етноси, нації, цивілізації чи навіть людство загалом)» [7].

Звертаємо увагу на такі соціологічні опитування європейського та світового масштабу, як «Європейське дослідження цінностей» (European Values Study) та «Світове дослідження цінностей» (World Values Survey, скорочено WVS) [14], про які йтиметься далі.

На нашу думку, розвиваючи згадані вище ідеї В. Лісового, етнічні цінності можуть проявлятися на таких рівнях: 1) рівень етносу (етнічної нації); 2) рівень політичної нації; 3) рівень окремої цивілізації; 4) світовий рівень. Тому етнічні цінності можуть входити до цінностей більших спільнот, наприклад, до цінностей політичної нації, куди входить більша чи менша частина етнічної нації, та до цінностей певних цивілізацій. Цінності західної (євроатлантичної) цивілізації відповідно є масштабнішими та ширшими, ніж цінності окремо взятого українського етносу.

Звертаємо також увагу на необхідність розмежувати поняття «етнічні цінності» та «національні цінності». У

своїх дослідженнях ми дотримуємося погляду, що ці поняття хоч і є до певних меж близькими, але не тотожними. Насамперед це пов'язано з визначенням дефініції «нація». Якщо розуміти націю як вищу стадію розвитку етносу, то ці поняття можуть тільки у такому разі частково збігатися. Як загалом впливає з цього, поняття «етнічні цінності» значно ширше від поняття «національні цінності» у їх етнічному розумінні. Якщо ж під словосполученням «національні цінності» розуміти цінності нації у її політичному сенсі, то етнічні цінності і національні можуть як перетинатися (коли частина якогось етносу чи сам етнос повністю входять до складу певної політичної нації), так і не перетинатися (коли такого входження не відбувається).

Що ж до загальнолюдських цінностей, то вони є надто розмитими порівняно з більш локальними. «У науковому співтоваристві ще не існує єдиного підходу до розуміння загальнолюдських цінностей. Не віднайдено основу, за допомогою якої можна було б визначити єдині, загальнозначимі цінності для всіх філософських вчень, систем, культур», – зазначає українська дослідниця І. Карпенко [5]. Враховуючи сучасний період великого збурення та протистоянь на глобальній світовій арені, російсько-українську війну, такий загальний підхід навряд чи буде знайдено найближчим часом.

Також, на думку оглядачів британського видання *The Economist* у статті «Західні цінності постійно розходяться з цінностями решти світу», цінностей, які можна вважати універсальними для усіх держав світу, тобто фактично загальнолюдськими, поки на обрії проекту *World Values Survey* (Світового дослідження

цінностей) не видно, адже світські та ліберальні цінності не є більш універсальними, ніж релігійні та авторитарні [13].

Щодо європейських цінностей, то вони належать до тих словосполучень, які останніми роками часто згадуються, особливо політиками. Якщо здійснити розподіл за територіальною ознакою, то європейські цінності займуть проміжне становище між етнічними (і національними) та загальнолюдськими. Зазвичай під такими цінностями розуміють громадянське суспільство, високий рівень соціально-економічного добробуту, розвинений соціальний захист населення, вільне функціонування основних політичних прав і свобод людини. Щодо європейських цінностей хотілося б, на думку автора, відзначити два моменти. По-перше, під ними слід розуміти не сукупність національних та етнічних цінностей європейських країн, а їх квінтесенцію, найкращі зразки, що є характерними для багатьох держав. По-друге, той факт, що дефініція «європейські цінності» несе на собі відбиток назви континенту, ще не означає, що це стосується цінностей усіх країн, розташованих від мису Гібралтар до Уральських гір, та етносів, які у них мешкають. У такому разі слід розрізняти Європу як географічне і як соціокультурне поняття. Це помітно і на прикладі України. Географічно наша держава і так знаходиться у Європі, але культурно й, особливо, за рівнем економічного розвитку лише прагне до неї долучитися. Інакше кажучи, коли заходить розмова про європейські цінності, то маються на увазі в першу чергу спільні цінності економічно й культурно розвинених держав Західної Європи, а від часу процесів розширення на схід ЄС та НАТО – також держав Центральної

та Східної Європи, долучених до європейської спільноти. Питання цінностей західної цивілізації ще ширше, ніж європейські, і включає узагальнені цінності не тільки держав Західної Європи, але й США, Австралії, Канади, Нової Зеландії тощо. Слід зазначити, що початково, у період своєї могутності, насамперед у XV–XIX століттях, саме держави Західної Європи поширювали свої цінності в інших кутках світу, й історично цінності західної цивілізації ведуть свою генезу від європейських.

Цивілізацію ми розуміємо у класичних варіантах, витоки для яких простежуються у працях Ф. Гізо, Г. Бокля, Л. Моргана, О. Шпенглера, основи запропоновано А. Дж. Тойнбі та С. Гантінгтоном. Російський слов'янофіл М. Данилевський визначав цивілізацію, або культурно-історичний тип, як велику соціокультурну спільноту людей, що сформувалася на основі певних, лише їм притаманних універсальних цінностей [11]. Що прикметно і типово для російських поглядів, він протиставляв цивілізації Європи та Росії і вважав що Європа як цивілізація не тільки чужа, але й ворожа для росіян.

Попри певну умовність А. Тойнбі та С. Гантінгтон запровадили оригінальні масштабні системи поділів людства на цивілізації. Згідно з такими підходами «цивілізація (від лат. *civilis* – громадський, державний) – це спосіб життя великої спільноти людей, що посідає певну територію, сповідує свою релігію, розвиває власні культурні традиції й систему цінностей, удосконалює оригінальний комплекс суспільно-економічних відносин. Історично сформована культурна спільність людей характеризується неповторним способом життя»

[11]. Згадані науковці у своїх класичних працях «Дослідження історії» [9; 10] й «Зіткнення (протистояння) цивілізацій та зміна світового порядку» [2] мали на увазі, що цивілізації також ґрунтуються на спільних цінностях, важливим чинником розмежування вважали релігійні погляди, за що неодноразово піддавалися критиці. На думку Гантінгтона, «визначальні цінності, соціальні відносини, звичаї і погляди на життя суттєво відрізняються в різних цивілізаціях» [2, с. 21].

Семюел Гантінгтон у книзі, яка вийшла в українському перекладі у 2006 році, «Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку» [2] присвятив деякі сторінки Україні, де досить грубо та спрощено, не вникаючи в особливості та деталі, які мали суттєве значення, провів розподіл (розкол) між західною та російською (православною) цивілізаціями по умовній межі між Західною та Східною Україною, наголошуючи, що «велика частина її (Західної України) є adeptами уніатської церкви, яка притримується православних обрядів, але визнає верховенство Папи. Історично Західна Україна розмовляє українською і виявляє стійки націоналістичні погляди. З іншого боку, населення Східної України є у своїй більшості православними християнами і переважно розмовляє російською мовою» [2, с. 204]. Як зауважує Микола Рябчук, «Гантінгтонову схему багато і справедливо критикували за поверховість, зазначаючи зокрема, що православ'я в Україні істотно відрізнялося від російського, оскільки ніколи не було одержавленим» [8, с. 219].

Варто зазначити, що цивілізаційний підхід Гантінгтона про «ідею співпраці між Росією та Україною, (який. – К. Г.) спонукає Україну відмовитися від

ядерної зброї» [8, с. 33], з міркуваннями «про можливості розколу України навпіл» [8, с. 33], як показали подальші події російської військової неспровокованої агресії проти України, виявився щодо нашої держави хибним.

Збігнев Бжезінський свого часу слушно помітив: «Очолена Америкою коаліція зберігала свою єдність, тоді як китайсько-советський блок розколовся швидше, ніж за два десятиріччя. Це сталося почасти завдяки більшій гнучкості демократичної коаліції – на відміну від ієрархічного та догматичного, а до того ж, хисткого характеру комуністичного табору. Перша поділяла **спільні вартості**, але в цьому не було формального доктринерського характеру. Совети ж робили натиск на догматичну ортодоксальність із лише одним гідним віри способом інтерпретації» [1, с. 7–8].

Часто трапляється, що на практиці іноземні партнери України у своїй зовнішній політиці віддають перевагу інтересам над цінностями. Це може працювати на короткострокове майбутнє, але для зміцнення безпеки у світі на довготривалу перспективу мають значення саме спільні цінності. У зв'язку із цим певний інтерес викликає програмова стаття президента Республіки Фінляндія професора Александра Стубба «Цінності Заходу є важливими, але також існує реалізм» [12]. Він пропонує цікавий підхід, а саме аргументи реалізму, заснованого на цінностях. Констатуючи, що епоха після холодної війни закінчилася загарбницькою війною Росії проти України, професор визнає, що «епоха домінування Заходу, як ми її знали, закінчилася. Питання полягає в тому, як глобальна влада буде розподілена в майбутньому. Ми є свідками перебудови балансу між

трьома сферами влади: Глобальним Заходом, Глобальним Сходом і Глобальним Півднем... Захід і Схід борються за серця й уми Півдня» [12].

Спрощуючи для кращого розуміння класифікацію, президент Фінляндії вважає, що Глобальний Захід охоплює приблизно 50 держав, переважно в Північній Америці та Європі, а також Японію, Південну Корею, Австралію та Нову Зеландію і ці країни є більш-менш демократичними та насправді більш об'єднаними, ніж будь-коли з часів холодної війни. Глобальний Схід складається з 25 країн на чолі з Китаєм. Серед послідовників є Росія, Іран і група країн, які, як правило, голосують разом з ними в ООН. Ця група має сильну авторитарну тенденцію, протистоїть Заходу. Її члени прагнуть світового порядку, який би тісніше узгоджувався з їхніми власними системами управління. Глобальний Південь є групою із приблизно 125 країн, природно спрощений через його різноманітність. Він включає демократії та більш авторитарні держави з трьох різних континентів. Такі країни, як Індія, Саудівська Аравія, Нігерія, Південна Африка та Бразилія, зарекомендували себе як гойдалки в мінливому балансі сил [12].

Цікавими є підходи президента Фінляндії до цінностей у контексті провідної ідеї – взаємодії Глобального Заходу із Глобальним Півднем: «Було б помилкою для Заходу думати, що Південь тяжітиме до нього лише через **цінності чи силу свободи та демократії**. Схід так само помилився б, думаючи, що великі інфраструктурні проекти та пряме фінансування купують йому повний вплив на Півдні» [12].

Особливий інтерес становить

бачення професором Стуббом поєднання цінностей з інтересами крізь призму реалізму: «Зрештою, **йдеться як про цінності, так і про інтереси**. Південь буде вибирати, тому що він може. Захід має почати думати про глобальну систему, де правила та норми не просто приймаються, а й створюються Півднем. Щоб завоювати довіру Півдня, Захід повинен прийняти те, що я називаю реалізмом, **заснованим на цінностях**. З одного боку, це повинно спиратися на цінності, які Захід підтримує протягом десятиліть, такі як демократія, права людини та міжнародні інституції. З іншого боку, має бути розуміння, що глобальні виклики, такі як зміна клімату, імміграція та економічний розвиток, не можуть бути вирішені лише державами-однодумцями. Мова йде не про компроміс із вашими цінностями, а про усвідомлення того, що для того, щоб досягти прогресу, ви повинні поступитися деякими своїми інтересами. У той же час йдеться про повагу до цінностей та інтересів інших в інтересах глобальної співпраці» [12]. Наразі крізь призму російсько-української війни, на жаль, ми не бачимо особливих зусиль держав умовного Глобального Півдня у наданні військової та іншої допомоги Україні, яка досі протистоїть державі-агресору.

У рамках соціологічного підходу звертаємо увагу на такі соціологічні опитування європейського та світового масштабу, як «Європейське дослідження цінностей» (European Values Study) та «Світове дослідження цінностей» (World Values Survey) [14], які ввели українські цінності у ширший контекст. Вони були започатковані відомими іноземними соціологами, які досліджували цінності, – американцем Р. Інглгартом

та голландцями Я. Керкгофсом і Р. де Муром. Група німецьких дослідників (Г. Йоас, К. Менке, К. Фляш та інші) розвинула ці напрямки щодо Європи та Німеччини зокрема, констатуючи збільшення там цінностей самовираження порівняно з цінностями виживання [6]. Схоже, що досі на практиці великі групи мешканців держав Західної та Центральної Європи схилиються, умовно кажучи, до цінностей спокою і не усвідомлюють загроз у випадках, якщо Російська Федерація або її союзники нападуть на їхні держави, та не завжди розуміють необхідність допомоги Україні, громадяни якої поділяють значною мірою з ними спільні демократичні цінності.

Важливо, що з кінця 1990-х років масштабні опитування проводяться і в Україні. З огляду на це можна подивитися на українські цінності на тлі ширшої міжнародної панорами і, за потреби, порівняти їх із цінностями мешканців інших держав. Відповідно до системи, запропонованої Р. Інглгартом та його послідовниками, у відображенні на зведених діаграмах нижча шкала позначає вимір виживання/самореалізації, а верхня – релігійно-традиційний/секулярно-раціональний вимір. За цими вимірами Україна віддавала і віддає перевагу цінностям виживання над цінностями самовираження та секулярно-раціональним цінностям над релігійно-традиційними [14]. На жаль, можна прогнозувати, що внаслідок російсько-української війни українські цінності за цією шкалою матимуть тенденцію зміститися ще більше у бік цінностей виживання.

Проаналізувавши останні дослідження у межах проекту World Values Survey за 2022 рік, оглядачі британського видання The Economist у статті

«Західні цінності постійно розходяться з цінностями решти світу» дійшли висновків, що порівняно з 1998 роком відбулася сильніша поляризація між державами, яким більше притаманні традиційні (релігійні) та колективні цінності, та тими, де переважають світські цінності та індивідуалізм [13]. Дві основні великі групи цінностей знаходяться на протилежних кінцях згаданого спектра думок [13].

Тим часом цьогорічні українські соціологічні опитування констатують збільшення популярності демократичних цінностей серед українських громадян. Так, згідно з опитуванням Центру Разумкова, проведеним у червні 2024 року, більшість громадян України поділяють якраз демократичні цінності, що належать до європейських та західних. Зокрема, «61% опитаних відповіли, що демократія є найбільш бажаним типом державного устрою для України. 50,5% погодилися із судженням «народовладдя для нашої країни важливіше за суворий порядок в країні», тоді як лише 21% – що «суворий порядок важливіший за народовладдя». 47%, обираючи між свободою та матеріальним достатком, віддають перевагу свободі (і лише 24% – матеріальному достатку). Підтримка демократичних цінностей виражена більшою мірою, ніж у 2021 р., тобто до початку повномасштабної війни» [4]. Як зазначається на веб-сторінці Центру, «підтримка демократичних цінностей більшою мірою властива тим респондентам, які ототожнюють себе з Україною (71,5% з-поміж них відповіли, що демократія є найбільш бажаним типом державного устрою для України), тоді як серед тих, хто пов'язує себе зі своїм поселенням – 52%, з регіоном – 46%.

Вважають, що народовладдя для країни важливіше за суворий порядок, відповідно 58,5%, 43% і 41%. Віддають перевагу свободі перед матеріальним достатком відповідно 53%, 41% і 41%» [4]. На нашу думку, це свідчить про те, що громадяни України після років ціннісної амбівалентності, зокрема внаслідок каталізації подій після повномасштабного російського воєнного вторгнення, стали більше віддавати перевагу демократичним західним і європейським цінностям.

Висновки. Етнічні цінності мають свою окрему специфіку та смисли. Враховуючи свій об'єктивно зумовлений менший масштаб, вони є сумісними із європейськими цінностями та цінностями Заходу. Беручи до уваги поточний період великого збурення та протистоянь на глобальній світовій арені, сучасну російсько-українську війну, знайти якісь яскраво виражені загальнолюдські цінності у найближчій часовій перспективі проблематично. Тому цивілізаційні цінності Заходу є надзвичайно важливими для України для віднаходження свого геополітичного місця у світі та налагодження спільних дій з державами-партнерами.

Західні цінності дуже розходяться з цінностями решти світу. За останні роки відбулася більша поляризація між цінностями держав Заходу та цінностями інших цивілізацій. Водночас Україна та її громадяни поділяють багато цінностей західної (атлантичної) цивілізації.

На тлі євроінтеграційних та атлантично-безпекових прагнень України, допомоги держав західної цивілізації Україні під час російсько-української війни порівняння та співставлення українських етнічних цінностей із цінностями

західної цивілізації мають значні перспективи для подальших наукових досліджень, зокрема в аксіологічній площині.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бжезінський, З. *Велика шахівниця* / пер. з англ. О. Фешовець. Львів, Івано-Франківськ, 2000. 236 с.
2. Гантінгтон, С. *Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку* / пер. з англ. Н. Климчук. Львів, 2006. 474 с.
3. Грабчак, К. К. Багатомірність інституалізації цінностей українського етносу. *Українознавство*. 2023. № 3. С. 170–182.
4. Ідентичність громадян України: тенденції змін (червень 2024 р.). Разумков Центр. URL: <https://razumkov.org.ua/napiamky/sotsiologichni-doslidzhennia/identychnist-gromadian-ukrainy-tendentsii-zmin-cherven-2024r> (дата звернення: 30.11.2024).
5. Карпенко, І. П. *Трансформація загальнолюдських цінностей в інформаційному суспільстві*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: 09.00.03 Київ, 2004. 17 с.
6. *Культурні цінності Європи* / за ред. Г. Йоаса, К. Вігандта; пер. з нім. К. Дмитренко, В. Шведа. Київ, 2014. 552 с.
7. Лісовий, В. С. *У багатоголосі політичних дискусій*: статті та інтерв'ю. Київ, 2007. 239 с.
8. Рябчук, М. Ю. *Постколоніальний синдром. Спостереження*. Київ, 2011. 240 с.
9. Тойнбі, А. *Дослідження історії*. Т. 1 / пер. з англ. В. Шовкуна. Київ, 1995. 614 с.
10. Тойнбі, А. *Дослідження історії*. Т. 2 / пер. з англ. В. Митрофанова, П. Таращука. Київ, 1995. 406 с.
11. Цивілізаційний підхід. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Цивілізаційний_підхід (дата звернення: 30.11.2024).
12. Stubb, Alexander. The West's values are important, but so is realism, says Finland's president. *The Economist*. 04.07.2024. URL: <https://www.economist.com/by-invitation/2024/07/04/>

the-west-values-are-important-but-so-is-realism-says-finlands-president (дата звернення: 30.11.2024).

13. Western values are steadily diverging from the rest of the world's. *The Economist*. 03.08.2023. URL: <https://www.economist.com/interactive/international/2023/08/03/western-values-are-steadily-diverging-from-the-rest-of-the-world> (дата звернення: 30.11.2024).

14. World Values Survey site. Inglehart-Welzel Cultural Map. URL: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp> (дата звернення: 30.11.2024).

REFERENCES

1. Brzezinski, Z. (2000). *The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives*. Lviv, Ivano-Frankivsk, 236 p. [in Ukr.]
2. Huntington, S. (2006). *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. Lviv, 474 p. [in Ukr.]
3. Hrabchak, K. (2023) Multidimensionality of the Institutionalization of the Values of the Ukrainian Ethnic Group. *Ukrainoznavstvo (Ukrainian Studies)*. № 3. pp. 170–182. [in Ukr.]
4. Identity of Ukrainian Citizens: Trends of Change (June 2024). [online] *Razumkov Center*. Available at: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/identychnist-gromadian-ukrainy-tendentsii-zmin-cherven-2024r> [Accessed 30 Nov. 2024]. [in Ukr.]
5. Karpenko, I. (2004.) *Transformation of Universal Values in the Information Society*. [An abstract of thesis for Candidate of Sciences degree in Philosophy, specialty 09.00.03]. Kyiv, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 17 p. [in Ukr.]
6. Joas G., Wiegandt K., eds. (2014). *Cultural Values Of Europe*. Kyiv, 552 p. [in Ukr.]
7. Lisovyi, V. (2007). *In the Polyphony of Political Discussions: Articles and Interviews*. Kyiv, 239 p. [in Ukr.]
8. Riabchuk, M. (2011). *Postcolonial Syndrome. Observations*. Kyiv, 240 p. [in Ukr.]
9. Toynbee, A. (1995). *A Study of History*. Vol. 1. Kyiv, 614 p. [in Ukr.]
10. Toynbee, A. (1995). *A Study of History*. Vol. 2. Kyiv, 406 p. [in Ukr.]
11. Civilization Approach. [online] *Wikipedia. Free Encyclopedia*. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Цивілізаційний_підхід [Accessed 30 Nov. 2024]. [in Ukr.]
12. Stubb, A. (2024). The West's Values are Important, but so is Realism, Says Finland's President. [online] *The Economist*. July 4. Available at: <https://www.economist.com/by-invitation/2024/07/04/the-west-values-are-important-but-so-is-realism-says-finlands-president> [Accessed 30 Nov. 2024]. [in Eng.]
13. Western Values are Steadily Diverging from the Rest of the World's. (3 Aug. 2023). [online] *The Economist*. Available at: <https://www.economist.com/interactive/international/2023/08/03/western-values-are-steadily-diverging-from-the-rest-of-the-world> [Accessed 30 November 2024]. [in Eng.]
14. *World Values Survey Site. Inglehart-Welzel Cultural Map*. Available at: <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp> [Accessed 30 November 2024]. [in Eng.]

Summary

UKRAINIAN ETHNIC VALUES AND
THE VALUES OF WESTERN CIVILIZATION

Kyrylo HRABCHAK

orcid.org/0000-0002-0541-2237

chief desk officer, The Secretariat of the Verkhovna Rada of Ukraine

e-mail: Ukraine3force@gmail.com

Relevance of the research. The issue of Ukraine's civilisational choice has always been relevant, and it has become particularly acute during the current Russian-Ukrainian war. Accordingly, the relevance of the research of the correlation between ethnic Ukrainian values as the basic foundations of the most numerous titular ethnic group in Ukraine with the values of Western civilisation is only increasing. Since an ethnic group is a special social community that has its own values, we consider the following items to be ethnic values are those objects, actions, and phenomena that are significant for this community. In our opinion, these include the language, symbols, and typical features of a particular ethnic group, territory, symbols, typical character traits, customs, and way of life, traditions of state-building (in cases of creation of their own states).

The **purpose** is to study the correlation between the values of the of the Ukrainian ethnic group and the values of Western civilisation (Euro-Atlantic values, values of the West).

Conclusions. Ethnic values have their own specifics and meanings. Given their objectively determined smaller scale, they are compatible with European and Western values. Taking into account the current period of great turmoil and confrontation on the global world stage, the current Russian-Ukrainian war, it is problematic to find any pronounced universal values in the near future. Therefore, the civilisational values of the West are extremely important for Ukraine to find its geopolitical place in the world and to establish joint actions with partner states. Western values are very different from those of the rest of the world. In recent years, there has been a greater polarisation between the values of Western countries and those of other civilisations. At the same time, Ukraine and its citizens share many of the values of the Western (Atlantic) civilisation.

Keywords: Ukrainian ethnic values, The West's values, civilizations, philosophy, axiology, sociology.